

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΜ
ΚΑΤΑ
ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 72081/01)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
22 Σεπτεμβρίου 2005

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Στρασβούργο, 22-09-2005
[υπογραφή]
/ S. NIELSEN /
Γραμματέας του Τμήματος

Στην υπόθεση ΠΜ κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα, στη σύνθεση του οποίου μετέχουν οι δικαστές :

Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ, *Πρόεδρος,*
Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗΣ,
F. TULKENS,
A. KOVLER,
Κ. ΗΑΪΥΕΥ,
D. SPIELMANN,
S.E. JEBENS,
και ο S. NIELSEN, *Γραμματέας του Τμήματος.*

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο την 1^η Σεπτεμβρίου 2005.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 72081/01) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας ο Έλληνας υπήκοος Π Μ («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 31 Μαΐου 2001 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τη Δικηγόρο Θεσσαλονίκης Σ. Ναλπαντίδου. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Β. Κυριαζόπουλο, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Ζ. Χατζηπαύλου, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων διετύπωνε παράπονα, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως, ως προς την άρνηση του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης να συμμορφωθεί προς πλήθος αποφάσεων οι οποίες έχουν

εκδοθεί από τα εθνικά δικαστήρια, καθώς και για τη διάρκεια των επίμαχων διαδικασιών.

4. Η προσφυγή διεβιβάσθη στο πρώτο τμήμα του Δικαστηρίου (άρθρο 52 § 1 του Κανονισμού). Στο πλαίσιο αυτού, το τμήμα το οποίο επελήφθη της υποθέσεως (άρθρο 27 § 1 της Συμβάσεως) συγκροτήθηκε συμφώνως προς το άρθρο 26 § 1 του Κανονισμού.

5. Με την από 2 Σεπτεμβρίου 2004 απόφαση, το Δικαστήριο έκανε δεκτή την προσφυγή.

6. Την 1^η Νοεμβρίου 2004, το Δικαστήριο μετέβαλε τη σύνθεση των τμημάτων του (άρθρο 25 § 1 του Κανονισμού). Η παρούσα προσφυγή ανετέθη στο πρώτο τμήμα, όπως ανασυγκροτήθηκε (άρθρο 52 § 1).

7. Τόσο ο προσφεύγων όσο και η Κυβέρνηση κατέθεσαν εγγράφως παρατηρήσεις επί της ουσίας της υποθέσεως (άρθρο 59 § 1 του Κανονισμού).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

8. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1948 και διαμένει στη Θεσσαλονίκη.

A. Διαδικασία σχετική προς τον ορισμό του προσφεύγοντος στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

9. Στις 10-02-1989, το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εξέλεξε τον προσφεύγοντα ως διδάσκοντα θεωρίας και σολφέζ βυζαντινής μουσικής. Εν τούτοις, ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου αρνήθηκε να επικυρώσει την εκλογή αυτή, επειδή ο προσφεύγων, ο οποίος είχε στο παρελθόν καταδικασθεί σε

σαράντα ημέρες φυλάκιση για λογοκλοπία, δεν πληρούσε τις απαιτούμενες για τη θέση αυτή προϋποθέσεις ηθικής φύσεως (απόφαση υπ' αριθ. 12641/1989).

10. Στις 29-12-1989, ο προσφεύγων προσέφυγε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης, καταθέτοντας αίτηση ακυρώσεως της αρνήσεως του Πρύτανη να τον διορίσει στην επίμαχη θέση. Στις 09-05-1990, το εφετείο ακύρωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, θεωρώντας ότι ο Πρύτανης ήταν αναρμόδιος να αρνηθεί τον επίμαχο διορισμό και ότι έπρεπε να προσφύγει εκ νέου στο Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα. Το εφετείο ανέπεμψε τότε την υπόθεση ενώπιον της διοικήσεως του πανεπιστημίου «για να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες νόμιμες ενέργειες» (απόφαση υπ' αριθ. 135/1990).

11. Κατόπιν της νέας προσφυγής, το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα έκρινε ότι ουδείς υποψήφιος, συμπεριλαμβανομένου του προσφεύγοντος, διέθετε τα απαιτούμενα προσόντα για την εν λόγω θέση (απόφαση υπ' αριθ. 74 από 16-11-1990). Προκειμένου, ειδικότερα, περί της υποψηφιότητας του προσφεύγοντος, το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα έκρινε ότι λόγω της ποινικής καταδίκης του, ο προσφεύγων δεν πληρούσε τις απαιτούμενες για την επίμαχη θέση προϋποθέσεις ηθικής φύσεως. Η απόφαση αυτή ακυρώθηκε από το Διοικητικό Εφετείο Θεσσαλονίκης επειδή το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα δεν έπρεπε να λάβει υπόψη του την καταδίκη του προσφεύγοντος (απόφαση υπ' αριθ. 47/1992).

12. Κατόπιν τρίτης ενώπιόν του προσφυγής, το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα έκρινε εκ νέου ότι ουδείς υποψήφιος, συμπεριλαμβανομένου του προσφεύγοντος, διέθετε τα απαιτούμενα προσόντα για την εν λόγω θέση (απόφαση υπ' αριθ. 99 από 27-11-1992). Προκειμένου, ειδικότερα, περί της υποψηφιότητας του προσφεύγοντος, το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα έκρινε ότι λόγω της ποινικής καταδίκης του, ο προσφεύγων δεν πληρούσε τις απαιτούμενες για την επίμαχη θέση προϋποθέσεις ηθικής φύσεως. Η απόφαση αυτή ακυρώθηκε από το Διοικητικό Εφετείο Θεσσαλονίκης επειδή το

Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα δεν έπρεπε να λάβει υπόψη του την καταδίκη του προσφεύγοντος (απόφαση υπ' αριθ. 35/1994). Ο προσφεύγων πληροφόρησε τότε τα μέλη του Ειδικού Εκλεκτορικού Σώματος ότι εάν δεν προέβαιναν στην επιλογή του στην επίμαχη θέση, θα κατέθετε σε βάρος τους μήνυση ενώπιον του εισαγγελέα και αγωγή αποζημιώσεως ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων.

13. Κατόπιν τετάρτης ενώπιόν του προσφυγής, το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα έκρινε εκ νέου ότι ουδείς υποψήφιος, συμπεριλαμβανομένου του προσφεύγοντος, διέθετε τα απαιτούμενα προσόντα για την εν λόγω θέση (απόφαση υπ' αριθ. 130 από 21-10-1994). Προκειμένου, ειδικότερα, περί της υποψηφιότητας του προσφεύγοντος, τα μέλη του Σώματος έκριναν ότι ο προσφεύγων είχε διατυπώσει απειλές σε βάρος τους, και ότι αυτό αντέβαινε προς την πανεπιστημιακή δεοντολογία. Η απόφαση αυτή ακυρώθηκε από το Διοικητικό Εφετείο Θεσσαλονίκης το οποίο έκρινε ότι το Πανεπιστήμιο ήταν υποχρεωμένο να προβεί στον διορισμό του προσφεύγοντος στην επίμαχη θέση, συμφώνως προς τις αποφάσεις υπ' αριθ. 135/1990, 47/1992 και 35/1994 (απόφαση υπ' αριθ. 793/1995). Στις 08-07-1996, το Πανεπιστήμιο κατέθεσε έφεση. Στις 05-08-1999, το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την έφεση επειδή το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα δεν έπρεπε να λάβει υπόψη του τα λόγια του προσφεύγοντος, διότι επρόκειτο για περιστατικά μεταγενέστερα της αρχικής αξιολογήσεως της 10ης Φεβρουαρίου 1989. Το ανώτατο δικαστήριο έκρινε ότι η αιτιολογία του Ειδικού Εκλεκτορικού Σώματος αντέβαινε προς την υποχρέωση της διοικήσεως να συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις τις οποίες είχαν εκδώσει τα διοικητικά δικαστήρια (απόφαση υπ' αριθ. 2599/1999).

14. Κατόπιν πέμπτης ενώπιόν του προσφυγής, το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα έκρινε εκ νέου ότι ουδείς υποψήφιος, συμπεριλαμβανομένου του προσφεύγοντος, διέθετε τα απαιτούμενα προσόντα για την εν λόγω θέση. Προκειμένου, ειδικότερα, περί της

υποψηφιότητας του προσφεύγοντος, το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα διευκρίνισε, πριν αποφανθεί, ότι δεν θα λάμβανε υπόψη την ποινική καταδίκη του προσφεύγοντος, ούτε τα λόγια του (απόφαση υπ' αριθ. 229 από 12 Απριλίου 2002).

15. Στις 08-07-2002, ο προσφεύγων προσέφυγε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης, ζητώντας την ακύρωση της αποφάσεως αυτής. Οι διάδικοι δεν ενημέρωσαν το Δικαστήριο περί της εκβάσεως της διαδικασίας αυτής.

B. Διαδικασίες αποζημιώσεως

1. Πρώτη διαδικασία

16. Στις 25-10-1996, ο προσφεύγων προσέφυγε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, καταθέτοντας αίτηση αποζημιώσεως και ζητώντας να του αποδοθούν οι αποδοχές τις οποίες έπρεπε να έχει εισπράξει από 1ης Ιανουαρίου 1995.

17. Στις 31-07-1997, το δικαστήριο έκανε μερικώς δεκτή την αίτηση του προσφεύγοντος και καταδίκασε το Πανεπιστήμιο να του καταβάλει 5.354.023 δραχμές (15.712 ευρώ) ως αποζημίωση (απόφαση υπ' αριθ. 2917/1997).

18. Στις 21-06-2000, το Διοικητικό Εφετείο Θεσσαλονίκης επικύρωσε την απόφαση αυτή (απόφαση υπ' αριθ. 1158/2000).

19. Στις 20-04-2001, το Πανεπιστήμιο κατέθεσε αίτηση αναιρέσεως. Η συζήτηση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία είχε αρχικώς ορισθεί για τη δικάσιμο της 01-04-2002, ανεβλήθη για τις 20-10-2003. Οι διάδικοι δεν ενημέρωσαν το Δικαστήριο περί της εκβάσεως της διαδικασίας αυτής, η οποία, ως φαίνεται, εκκρεμεί ακόμα.

2. Δεύτερη διαδικασία

20. Στις 28-12-1998, ο προσφεύγων προσέφυγε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, καταθέτοντας δεύτερη αίτηση αποζημιώσεως και ζητώντας να του αποδοθούν οι αποδοχές τις οποίες έπρεπε να έχει εισπράξει από 1ης Νοεμβρίου 1996.

21. Στις 29-10-2003, μετά από τρεις αναβολές της υποθέσεως, για τις οποίες ευθύνεται ο δικηγόρος του προσφεύγοντος, το δικαστήριο έκανε μερικώς δεκτή την αίτηση του προσφεύγοντος και καταδίκασε το Πανεπιστήμιο να του καταβάλει 25.700 ευρώ ως αποζημίωση (απόφαση υπ' αριθ. 3510/2003).

22. Στις 19-01-2004, το Πανεπιστήμιο εφεσίβαλε την απόφαση αυτή. Ήδη η υπόθεση εκκρεμεί ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης.

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

23. Κατά το άρθρο 95 § 5 του Συντάγματος της Ελλάδος, όπως τροποποιήθηκε τον Απρίλιο του έτους 2001, «η διοίκηση έχει υποχρέωση συμμορφώσεως προς τις δικαστικές αποφάσεις».

24. Στις 14-11-2002, τέθηκε σε ισχύ ν. 3068/2002 «περί εκτελέσεως των δικαστικών αποφάσεων από τη διοίκηση» (Φ.Ε.Κ. 274/2002). Ο νόμος αυτός προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι η διοίκηση υποχρεούται να συμμορφώνεται άνευ καθυστέρησεως προς τις δικαστικές αποφάσεις και να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση των εν λόγω αποφάσεων (άρθρο 1). Ο νόμος προβλέπει τη συγκρότηση τριμελών συμβουλίων στο πλαίσιο των ελληνικών ανωτάτων δικαστηρίων (Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, Άρειος Πάγος, Συμβούλιο της Επικρατείας και Ελεγκτικό Συνέδριο), τα οποία είναι επιφορτισμένα με τον έλεγχο της απρόσκοπτης εκτελέσεως των αποφάσεων των αντιστοίχων δικαστηρίων από τη διοίκηση εντός προθεσμίας η οποία δεν δύναται να υπερβαίνει τους τρεις μήνες (κατ' εξαίρεση, η προθεσμία αυτή δύναται να παραταθεί μόνο μία φορά). Τα συμβούλια

δύνανται ειδικότερα να ορίζουν έναν δικαστή για να επικουρεί τη διοίκηση, προτείνοντας σε αυτή, μεταξύ άλλων, τα κατάλληλα μέτρα για να συμμορφώνεται προς απόφαση. Εάν η διοίκηση δεν εκτελεί απόφαση εντός της ταχθείσας από το συμβούλιο προθεσμίας, επιβάλλονται κυρώσεις, οι οποίες δύνανται να ανανεώνονται εφόσον η διοίκηση δεν συμμορφώνεται προς απόφαση (άρθρο 3). Πειθαρχικά μέτρα δύνανται επίσης να λαμβάνονται σε βάρος των υπαλλήλων της διοικήσεως, οι οποίοι ελέγχονται για μη εκτέλεση αποφάσεως (άρθρο 5). Οι διατάξεις του ν. 3068/2002 έχουν εφαρμογή επί των αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται κατόπιν της ενάρξεως ισχύος αυτού (άρθρο 6).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΕΩΣ ΣΕ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

25. Ο προσφεύγων διατυπώνει παράπονα επειδή δεν διορίσθηκε στη θέση του διδάσκοντος θεωρία και σολφέζ βυζαντινής μουσικής, παρά τις αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου και του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι οποίες του αναγνωρίζουν παρόμοιο δικαίωμα. Επικαλείται το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει τα εξής σχετικά :

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα η υπόθεσή του να δικαστεί δίκαια (...) εντός ευλόγου προθεσμίας από (...) δικαστήριο, το οποίο (...) θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

26. Ο προσφεύγων καταλογίζει στη διοίκηση ότι αρνείται επιμόνως να τον διορίσει διδάσκοντα παρά την πληθώρα των αποφάσεων τις οποίες έχουν εκδώσει υπέρ αυτού τα ελληνικά δικαστήρια.

27. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι εκτός από την απόφαση υπ' αριθ. 793/1995 του Διοικητικού Εφετείου, καμία άλλη δικαστική απόφαση δεν υποχρέωσε το Πανεπιστήμιο να προβεί στον διορισμό του προσφεύγοντος στην επίμαχη θέση. Κατά την Κυβέρνηση, η απόφαση υπ' αριθ. 793/1995 έχει σφάλει, όπως αποδεικνύεται από την απόφαση υπ' αριθ. 2599/1999 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Πράγματι, κατά την Κυβέρνηση, το ανώτατο δικαστήριο δεν επέπληξε το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα επειδή έλαβε υπόψη του την καταδίκη του προσφεύγοντος, όπως έπραξε το διοικητικό εφετείο, αλλά επειδή έλαβε υπόψη του τα λόγια του ενδιαφερομένου εναντίον των μελών του Σώματος. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα συμμορφώθηκε πλήρως προς την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, διευκρινίζοντας, πριν εξετάσει την υποψηφιότητα του προσφεύγοντος, ότι δεν θα λάμβανε υπόψη την ποινική καταδίκη του προσφεύγοντος, ούτε τα λόγια του. Τέλος, η Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι το ανώτατο δικαστήριο δεν υπέδειξε στο Πανεπιστήμιο να διορίσει τον προσφεύγοντα στην επίμαχη θέση. Περιορίσθηκε να επισημάνει ορισμένα σφάλματα στην αιτιολόγηση της αποφάσεως του Ειδικού Εκλεκτορικού Σώματος, σφάλματα τα οποία εξαφανίσθηκαν εντελώς με την απόφαση υπ' αριθ. 229/2002 του εν λόγω Σώματος.

28. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο, το οποίο εγγυάται το άρθρο 6 § 1 της Συμβάσεως, θα καθίστατο κενό περιεχομένου εάν η εσωτερική έννομη τάξη ενός Συμβαλλομένου Κράτους επέτρεπε να παραμένει αναποτελεσματική σε βάρος διαδίκου μία οριστική και υποχρεωτική δικαστική απόφαση. Η εκτέλεση αποφάσεως, οποιουδήποτε δικαστηρίου, πρέπει να θεωρείται ότι αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της «δίκης» κατά την έννοια του άρθρου 6. Το Δικαστήριο έχει ήδη αναγνωρίσει ότι η πραγματική προστασία του διοικούμενου και η αποκατάσταση της νομιμότητας συνεπάγονται για τη διοίκηση υποχρέωση συμμορφώσεως προς απόφαση εκδοθείσα από το αρμόδιο ανώτατο

διοικητικό δικαστήριο του Κράτους (βλ. *Hornsby κατά Ελλάδος*, απόφαση από 19 Μαρτίου 1997, *Recueil* 1997-II, σελ. 510-511, § 40 και επόμενες).

29. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η διοίκηση αρνήθηκε συστηματικά να συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις οι οποίες εξεδόθησαν υπέρ του προσφεύγοντος. Πράγματι, κάθε φορά που ο προσφεύγων δικαιωνόταν από τα εθνικά δικαστήρια, το Ειδικό Εκλεκτορικό Σώμα συνεδρίαζε εκ νέου και, αντί να προβεί στην επιλογή του προσφεύγοντος, κατέληγε στο συμπέρασμα ότι ουδείς εκ των υποψηφίων, συμπεριλαμβανομένου του προσφεύγοντος, δεν διέθετε τα απαιτούμενα για την εν λόγω θέση προσόντα. Η κατάσταση αυτή, η οποία, θεωρητικά, δύναται να διαιωνιστεί, αποδεικνύει σαφώς την άρνηση της διοικήσεως να εκτελέσει εντίμως, ως οφείλει στο πλαίσιο του κράτους δικαίου, τις αποφάσεις οι οποίες εξεδόθησαν από τα εθνικά δικαστήρια. Η ερμηνεία της υποθέσεως από την Κυβέρνηση, η οποία επιχειρεί να αποδείξει ότι η κατάσταση αυτή είναι φυσιολογική και ότι οι εκδοθείσες από τα διοικητικά δικαστήρια αποφάσεις ουδέποτε γέννησαν ή επικύρωσαν για τον προσφεύγοντα το δικαίωμα να ορισθεί καθηγητής, δεν πείθει το Δικαστήριο.

30. Εν όψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι αρνούμενες επί σειρά ετών να συμμορφωθούν προς τις εκδοθείσες από τα εθνικά δικαστήρια αποφάσεις, και δη προς την απόφαση υπ' αριθ. 793/1995 του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης, το οποίο έκρινε ότι το Πανεπιστήμιο ήταν υποχρεωμένο να προβεί στον διορισμό του προσφεύγοντος στην επίμαχη θέση, απόφαση η οποία επικυρώθηκε από την απόφαση υπ' αριθ. 2599/1999 του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι εθνικές αρχές αφαιρούν από τις διατάξεις του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως κάθε ισχύ.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου αυτού.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

31. Ο προσφεύγων διατυπώνει παράπονα, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως, όσον αφορά τη διάρκεια των επίμαχων διαδικασιών. Επισημαίνει, αφ' ενός, ότι η αντιδικία του με το Πανεπιστήμιο όσον αφορά το διορισμό του, διαρκεί από το 1989 και, εφ' ετέρου, ότι οι διαδικασίες αποζημιώσεως οι οποίες εγέρθηκαν κατά του Πανεπιστημίου χαρακτηρίζονται επίσης από υπερβολική διάρκεια.

32. Κατά την Κυβέρνηση, η διαδικασία για το διορισμό του προσφεύγοντος ολοκληρώθηκε με την απόφαση 135/1990 του διοικητικού εφετείου. Οι λοιπές διαδικασίες οι οποίες ακολούθησαν, δεν αποτελούν ενιαίο σύνολο, αλλά πρέπει να ληφθούν υπόψη κεχωρισμένα. Όλες διεξήχθησαν επιμελώς. Όσον αφορά τη διάρκεια της πρώτης διαδικασίας αποζημιώσεως την οποία ήγειρε ο προσφεύγων, η Κυβέρνηση επισημαίνει ότι δεν υπόκειται σε κριτική. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι η δεύτερη διαδικασία αποζημιώσεως ανεβλήθη επανειλημμένως κατόπιν αιτήσεως του δικηγόρου του προσφεύγοντος. Εκτιμά δε ότι δεν πρέπει να προσαφθεί στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης καμία καθυστέρηση.

A. Περίοδοι οι οποίες πρέπει να ληφθούν υπόψη

33. Όσον αφορά τη σχετική προς το διορισμό του προσφεύγοντος στη θέση διδάσκοντος ένδικη διαφορά, το Δικαστήριο δεν δύναται να δεχθεί το επιχείρημα της Κυβερνήσεως, ότι δηλαδή δεν πρόκειται για μία ενιαία διαδικασία, αλλά για πέντε αυτοτελείς διαδικασίες, έκαστη εκ των οποίων εξελίχθηκε εντός ευλόγου χρόνου. Πράγματι, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι εν λόγω διαδικασίες ήταν ασφαλώς αυτοτελείς εξ επόψεως δικονομικής, αλλά πάντως αφορούσαν την ίδια και την αυτή διαφορά. Η διαφορά αναφύηκε στις 29-12-1989, όταν ο προσφεύγων εισήγαγε την πρώτη αγωγή του λόγω της αρνήσεως του Πρύτανη να τον διορίσει στην επίμαχη θέση, και εξακολουθεί να υφίσταται έως σήμερα. Πρέπει, επομένως, το Δικαστήριο να εξετάσει τις επίμαχες διαδικασίες ως ενιαίο σύνολο με διάρκεια άνω των δεκαπέντε ετών και έξι μηνών για πολλούς βαθμούς δικαιοδοσίας.

34. Όσον αφορά την πρώτη διαδικασία αποζημιώσεως, την οποία ήγειρε ο προσφεύγων σε βάρος του Πανεπιστημίου, το Δικαστήριο σημειώνει ότι είχε ως αφετηρία την 25-10-1996 και ότι με πάσα βεβαιότητα εκκρεμεί ακόμα ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Διήρκεσε, επομένως, έως σήμερα, περισσότερο από οκτώ έτη και οκτώ μήνες για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

35. Προκειμένου περί της δευτέρας διαδικασίας αποζημιώσεως η οποία ηγέρθη από τον προσφεύγοντα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το Διοικητικό Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης επελήφθη της υποθέσεως στις 28-12-1998 και ότι η υπόθεση ήδη εκκρεμεί ενώπιον του εφετείου. Η επίμαχη διαδικασία διήρκεσε επομένως, έως σήμερα, περισσότερο από έξι έτη και έξι μήνες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

B. Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας των διαδικασιών

36. Το Δικαστήριο υπομιμνήσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της ευθύνης και συμπεριφοράς των αρμοδίων αρχών, ως και των συνεπειών της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά της Γαλλίας* [GC], n° 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

37. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως (βλ. προρρηθείσα υπόθεση *Frydlender*).

38. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική

νομολογία του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια των επίμαχων διαδικασιών είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 όσον αφορά τη διάρκεια των διαδικασιών.

III. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1

39. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι δεν έχει ακόμα εισπράξει τα ποσά των οποίων αναγνωρίσθηκε δικαιούχος με την απόφαση υπ' αριθ. 1158/2000 του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης και με την απόφαση υπ' αριθ. 3510/2003 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης. Επικαλείται το άρθρο 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, το οποίο ορίζει ότι:

«Παν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθεί της ιδιοκτησίας αυτού ειμή δια λόγους δημοσίας ωφελείας και υπό τους προβλεπόμενους υπό του νόμου και των γενικών αρχών του διεθνούς δικαίου όρους.

Οι προαναφερόμενες διατάξεις δεν θίγουν το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέσει σε ισχύ νόμους τους οποίους ήθελε κρίνει αναγκαίους προς ρύθμιση της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιο συμφέρον ή προς εξασφάλιση της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων.»

40. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διοίκηση υποχρεούται να προβεί στην καταβολή των ποσών τα οποία όρισαν τα επιληφθέντα της υποθέσεώς του δικαστήρια. Κατά τον προσφεύγοντα, η άρνηση των αρμοδίων αρχών να συμμορφωθούν προς τις αποφάσεις αυτές, συνιστά παραβίαση του δικαιώματός του στον σεβασμό της περιουσίας του. Το γεγονός ότι κατά της αποφάσεως υπ' αριθ. 1158/2000 του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης έχει ασκηθεί αναίρεση, ουδεμία επίδραση έχει, αφού στερείται ανασταλτικής ισχύος.

41. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η διοίκηση δεν είναι υποχρεωμένη να συμμορφωθεί προς την απόφαση υπ' αριθ. 1158/2000 του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης, ούτε προς την απόφαση υπ' αριθ. 3510/2003 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης. Κατά της πρώτης αποφάσεως έχει ήδη ασκηθεί αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και κατά της δεύτερας έχει ασκηθεί έφεση. Επομένως, ούτε η μία ούτε η άλλη δύνανται ακόμα να εκτελεσθούν. Κατά την Κυβέρνηση, οι αιτιάσεις όσον αφορά τη διαδικασία αυτή, είναι πρόωρες. Ο προσφεύγων θα δύναται να αξιώσει τα επιδικαζόμενα από τα εθνικά δικαστήρια ποσά μόλις οι αποφάσεις επί των οποίων στηρίζει τις αξιώσεις του, καταστούν οριστικές.

42. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι μία «απαίτηση» δύναται να συνιστά «περιουσία» κατά την έννοια του άρθρου 1 του πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1, υπό τον όρο ότι αποδεικνύεται επαρκώς για να είναι απαιτητή (βλ. *Ελληνικά Διυλιστήρια Stran και Στρατής Ανδρεάδης κατά της Ελλάδος*, απόφαση από 9 Δεκεμβρίου 1994, série A n° 301-B, σελ. 84, § 59).

43. Εν προκειμένω, όσον αφορά το γεγονός ότι τα επιληφθέντα της υποθέσεως δικαστήρια δύνανται να αναιρέσουν τις αποφάσεις επί των οποίων ο προσφεύγων στηρίζει τις αξιώσεις του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων δεν είναι ακόμα κάτοχος οριστικού δικαιώματος απαιτήσεως σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου. Πράγματι, ανεξαρτήτως του εάν η προθεσμία και η άσκηση της αιτήσεως αναιρέσεως έχουν ανασταλτική ισχύ – ζήτημα το οποίο δεν έχει επιλυθεί στην προκειμένη περίπτωση -, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εφόσον οι υποθέσεις του εκκρεμούν ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων, οι αγωγές του, με τις οποίες ζητά να του καταβληθούν τα οφειλόμενα ποσά, δεν δημιουργούν, υπέρ του προσφεύγοντος, κανένα δικαίωμα απαιτήσεως, αλλά μόνο το ενδεχόμενο να αποκτήσει παρόμοια απαίτηση (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Καραχάλιος κατά της Ελλάδος* (déc.), n° 62499/00, 26 Σεπτεμβρίου 2002). Ως εκ τούτου, η παράλειψη της διοικήσεως να του καταβάλει τα επίδικα ποσά δεν δύναται να έχει ως αποτέλεσμα την

αποστέρηση από τον προσφεύγοντα ενός αγαθού του οποίου είναι κύριος κατά την έννοια του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1.

Επομένως, δεν υπήρξε παραβίαση της διατάξεως αυτής.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

44. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

45. Ο προσφεύγων ζητά 119 764,05 ευρώ για υλική ζημία. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στις αποδοχές τις οποίες θα είχε εισπράξει εάν είχε ορισθεί στην επίμαχη θέση. Περαιτέρω, ζητά 60 000 ευρώ για την ηθική βλάβη την οποία υπέστη λόγω, αφ' ενός, της αρνήσεως του Πανεπιστημίου να τον τοποθετήσει στη θέση καθηγητού και, αφ' ετέρου, της διάρκειας των επίμαχων διαδικασιών.

46. Η Κυβέρνηση επισημαίνει ότι κανένα ποσό δεν πρέπει να επιδικασθεί για υλική ζημία. Υπενθυμίζει ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος εκκρεμούν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, τα οποία είναι και τα μόνα αρμόδια να αποφανθούν επί της οικονομικής πτυχής της διαφοράς. Εάν αυτά τον δικαιώσουν, ο προσφεύγων θα δύναται να αξιώσει τα επιδικασθέντα ποσά. Στο σημείο αυτό, η Κυβέρνηση αναφέρει τον ν. 3068/2002, ο οποίος ετέθη σε ισχύ στις 14 Νοεμβρίου 2002 και σκοπό έχει να βοηθήσει τη διοίκηση να κατανοεί πληρέστερα και να δίδει συνέχεια στις δικαστικές αποφάσεις (βλ. ανωτέρω παράγραφο 24). Επισημαίνει ότι χάρις σε αυτόν τον νέο νόμο, η

διοίκηση θα γνωρίζει πώς να εκτελεί ορθώς τις οριστικές αποφάσεις οι οποίες θα εκδίδονται από τα επιληφθέντα δικαστήρια. Όσον αφορά την ηθική βλάβη, η Κυβέρνηση επισημαίνει ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και ότι και μόνον η διαπίστωση παραβίασεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση. Άλλως, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το ποσό το οποίο θα επιδικασθεί για τον λόγο αυτό, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 2 000 ευρώ.

47. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διαπίστωση παραβιάσεων της Συμβάσεως, στην οποία καταλήγει, είναι αποτέλεσμα της παραβίασεως του δικαιώματος προσβάσεως του προσφεύγοντος σε δικαστήριο και εκδικάσεως της υποθέσεώς του εντός «ευλόγου προθεσμίας». Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν διακρίνει κάποια αιτιώδη συνάφεια ανάμεσα στις διαπιστωθείσες παραβιάσεις και σε οποιαδήποτε υλική ζημία την οποία ενδεχομένως υπέστη ο προσφεύγων, πόσο μάλλον δε που οι χρηματικές αξιώσεις του προσφεύγοντος αποτελούν ήδη αντικείμενο ελέγχου από τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια. Πρέπει, επομένως, να απορριφθούν οι σχετικές αξιώσεις του.

48. Αντιθέτως, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων πρέπει να υπέστη αναμφίβολα ηθική βλάβη – λόγω, κυρίως, της απογοητεύσεως την οποία προκάλεσε η παρατεινόμενη άρνηση της διοικήσεως να συμμορφωθεί προς τις δικαστικές αποφάσεις – που δεν αντισταθμίζουν επαρκώς οι διαπιστώσεις παραβίασεως.. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, το Δικαστήριο επιδικάζει στον προσφεύγοντα 10 000 ευρώ για το λόγο αυτό, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

49. Ο προσφεύγων δεν υπέβαλε κάποιο σχετικό αίτημα. Το Δικαστήριο εκτιμά επομένως ότι δεν συντρέχει λόγος επιδικάσεως ποσού για έξοδα και δικαστική δαπάνη.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

50. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

1. *Κρίνει*, με έξι ψήφους έναντι μιας, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως όσον αφορά το δικαίωμα προσβάσεως σε δικαστήριο.

2. *Κρίνει*, με έξι ψήφους έναντι μιας, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως όσον αφορά τη διάρκεια της διαδικασίας.

3. *Κρίνει*, με έξι ψήφους έναντι μιας, ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1,

4. Κρίνει, με έξι ψήφους έναντι μιας, ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως, 10 000 ευρώ (δέκα χιλιάδες ευρώ) για ηθική βλάβη, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, το ποσό αυτό θα προσαυξάνεται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

5. *Απορρίπτει*, ομοφώνως, το αίτημα περί δικαίας ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 22 Σεπτεμβρίου 2005 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

[υπογραφή]

/ Søren NIELSEN /

Γραμματέας

[υπογραφή]

/ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ /

Πρόεδρος

Στην παρούσα απόφαση επισυνάπτεται, συμφώνως προς τα άρθρα 45 § 2 της Συμβάσεως και 74 § 2 του Κανονισμού, η έκθεση των διαφόρων γνωμών των κ.κ. Λουκαΐδη και Kovler.

- έπονται μονογραφές : Λ. Λ. – S. N. -

**ΓΝΩΜΗ ΜΕΡΙΚΩΣ ΔΙΑΦΟΡΗ
ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΟΥ ΛΟΥΚΑΪΔΗ**

(Μετάφραση)

Δεν δύναμαι να προσυπογράψω τη γνώμη της πλειοψηφίας, συμφώνως προς την οποία υφίσταται παραβίαση του άρθρου 6 της Συμβάσεως λόγω μη τήρησης δικαστικών αποφάσεων ή λόγω της υπερβολικής διάρκειας των δικαστικών διαδικασιών.

Όσον αφορά το πρώτο θέμα, τη μη τήρηση δηλαδή δικαστικών αποφάσεων, δεν εγκρίνω το συμπέρασμα συμφώνως προς το οποίο, επειδή δεν τοποθέτησε τον προσφεύγοντα σε θέση καθηγητού μουσικής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης παρά τις αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων που ακύρωσαν τις αποφάσεις αρνήσεως διορισμού, η διοίκηση δεν συμμορφώθηκε προς τις αποφάσεις αυτές «και ειδικότερα προς την απόφαση υπ' αριθ. 793/1995 του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης, η οποία επικυρώθηκε με την απόφαση υπ' αριθ. 2599/1999 του Συμβουλίου της Επικρατείας» (παράγραφος 30 της αποφάσεως).

Η τήρηση ή μη τήρηση δικαστικής αποφάσεως εξαρτάται από το εάν ελήφθησαν τα αναγκαία μέτρα προς συμμόρφωση προς το αποτέλεσμα και την ισχύ της αποφάσεως αυτής (*Hornsby κατά της Ελλάδος*, απόφαση από 19 Μαρτίου 1997, *Recueil des arrêts et décisions* 1997-II, σελ. 510-511, §§ 41 και επόμενες).

Στην παρούσα υπόθεση, οι αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων είχαν ως αποτέλεσμα την ακύρωση για ειδικούς νομικούς λόγους τις αποφάσεις περί αρνήσεως επιλογής του προσφεύγοντος.

Πλην της αποφάσεως υπ' αριθ. 793/1995, καμία από τις αποφάσεις δεν δέχθηκε ότι το Πανεπιστήμιο ήταν υποχρεωμένο να προβεί στην τοποθέτηση του προσφεύγοντος στην αιτούμενη θέση. Οι αποφάσεις αυτές περιορίστηκαν να ακυρώσουν τις αποφάσεις περί αρνήσεως επιλογής του προσφεύγοντος για συγκεκριμένους διαδικαστικούς λόγους και δεν προχώρησαν στη διαπίστωση της υποχρεώσεως της διοικήσεως να προβεί στην επιλογή αυτή. Γεγονός το οποίο ουδόλως πρέπει να εκπλήσσει δεδομένου ότι το σύστημα δικαστικού ελέγχου των διοικητικών πράξεων (διοικητική δικαιοσύνη) δεν επιτρέπει στα διοικητικά δικαστήρια να υποκαθιστούν τη δική τους απόφαση σε εκείνη της διοικήσεως. Η αρμοδιότητά τους περιορίζεται στον έλεγχο της νομιμότητας μιας διοικητικής αποφάσεως και όχι του πρόσφορου χαρακτήρα αυτής. Σε κάθε περίπτωση, υπήρξε πλήρης τήρηση του αποτελέσματος και της ισχύος των αποφάσεων αυτών όπως είχαν διατυπωθεί : το αρμόδιο διοικητικό όργανο σεβάστηκε την ακύρωση των αποφάσεων αυτών και επανεξέτασε το ζήτημα της επιλογής χωρίς να επαναλάβει το νομικό ελάττωμα ή την παρατυπία εξαιτίας της οποίας επήλθε η ακύρωση, ήτοι την αναρμοδιότητα και το σφάλμα στο σκεπτικό, επειδή, δηλαδή, ελήφθησαν υπόψη άσχετα προς την υπόθεση περιστατικά ή περιστατικά τα οποία δεν έπρεπε να αποτελέσουν τη νομική βάση της συγκεκριμένης διοικητικής αποφάσεως.

Βεβαίως, στην υπ' αριθ. 793/1995 απόφασή του, το Διοικητικό Εφετείο Θεσσαλονίκης όχι μόνον ακύρωσε την απόφαση περί αρνήσεως επιλογής του προσφεύγοντος (απόφαση υπ' αριθ. 130 από 21 Οκτωβρίου 1994) αλλά επίσης, στο διατακτικό της, έκρινε ότι το συγκεκριμένο διοικητικό όργανο ήταν υποχρεωμένο να προβεί στην επιλογή του προσφεύγοντος στην εν λόγω θέση. Το Συμβούλιο της Επικρατείας ακολούθησε, εντούτοις, διαφορετικό συλλογισμό, ο οποίος εκτίθεται στην απόφαση αυτή απορρίπτοντας την κατ' αυτής προσφυγή. Ειδικότερα, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι η διοικητική απόφαση η οποία κατέληγε σε άρνηση επιλογής του προσφεύγοντος (απόφαση υπ' αριθ. 130 από 21 Οκτωβρίου 1994) ήταν λανθασμένη επειδή, όταν απεφάνθη επί της επιλογής του προσφεύγοντος κατόπιν της ακυρώσεως από το διοικητικό εφετείο της προηγούμενης όμοιας αποφάσεως, το εν λόγω διοικητικό όργανο έπρεπε να βασισθεί επί της νομικής και πραγματικής καταστάσεως η οποία επικρατούσε την εποχή του αρχικού ελέγχου του ζητήματος αυτού, χωρίς, επομένως, να λάβει υπόψη τα λόγια του προσφεύγοντος μετά από τον έλεγχο αυτό. Έτσι, το Συμβούλιο της Επικρατείας συμπέρανε ότι έπρεπε να απορρίψει την προσφυγή κατά της αποφάσεως υπ' αριθ. 793/1995, θεωρώντας ότι η με την απόφαση αυτή ακύρωση ήταν απόρροια μιας ορθής εφαρμογής του νόμου «(...) ακόμα και αν είχε ακολουθηθεί διαφορετική αιτιολογία (...)» («τα αυτά δεχθείσα και η εκκαλούμενη απόφαση, αν και με διαφορετική αιτιολογία» - απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, § 6, σελ. 7).

Ως εκ τούτου, το σκεπτικό της αποφάσεως υπ' αριθ. 793/1995 αντικαταστάθηκε από το σκεπτικό της οριστικής αποφάσεως η οποία εξεδόθη στην προκειμένη περίπτωση από το ανώτατο δικαστήριο το οποίο εκλήθη να αποφανθεί επί της εν λόγω προσφυγής, δηλαδή το Συμβούλιο της Επικρατείας. Περαιτέρω, το νομικό αποτέλεσμα της τελευταίας αποφάσεως η οποία εξεδόθη στην υπόθεση αυτή, είναι η ακύρωση της αποφάσεως υπ' αριθ. 130 της 21 Οκτωβρίου 1994 βάσει του σκεπτικού το οποίο ακολούθησε

το Συμβούλιο της Επικρατείας. Και εδώ, η απόφαση αυτή τηρήθηκε αφού το οικείο διοικητικό όργανο συμμορφώθηκε προς την ακύρωση και το σκεπτικό της, και επανεξέτασε το θέμα της επιλογής του προσφεύγοντος χωρίς να λάβει υπόψη του τις «απειλές» του προσφεύγοντος, οι οποίες είχαν οδηγήσει στην ακυρωθείσα διοικητική απόφαση και, κατά την οριστική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, αποτελούσαν τον νομικό λόγο της ακυρώσεως της εν λόγω αποφάσεως.

Η νέα διοικητική απόφαση η οποία ελήφθη μετά την ολοκλήρωση του επανελέγχου, απετέλεσε στη συνέχεια αντικείμενο προσφυγής του προσφεύγοντος ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης. Μέχρι σήμερα, δεν γνωρίζομε εάν το δικαστήριο αυτό ακύρωσε ή όχι την προσβαλλόμενη απόφαση.

Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν διακρίνω μη τήρηση κάποιας από τις δημοσιευθείσες στην υπόθεση αυτή δικαστικές αποφάσεις.

Η υπόθεση *Horsnby* (ό.π.), η οποία αφορούσε επίσης παράπονα τα οποία είχαν διατυπωθεί λόγω μη τήσεως αποφάσεως εκδοθείσας από διοικητικό δικαστήριο, διαφέρει ουσιαστικά από την παρούσα υπόθεση. Πράγματι, απεικονίζει αυτό το οποίο επιχείρησα να αποδείξω : το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συμπέρανε στην υπόθεση αυτή ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 της Συμβάσεως λόγω μη τήσεως αποφάσεων του ανωτάτου διοικητικού δικαστηρίου κατόπιν της αρνήσεως της διοικήσεως να θεραπεύσει την παρανομία την οποία είχε ρητώς υποδείξει το δικαστήριο αυτό ως λόγο που οδήγησε στην ακύρωση της οικείας διοικητικής αποφάσεως. Άλλως ειπείν, υπήρξε άρνηση τήσεως του αποτελέσματος αποφάσεως κατόπιν μη συμμορφώσεως προς ρητές διατάξεις αυτής.

Όσον αφορά το θέμα της διάρκειας της διαδικασίας, είναι κατά τη γνώμη μου σαφές ότι πρόκειται, στην παρούσα υπόθεση, για διαφορετικές δικαστικές διαδικασίες οι οποίες αφορούν διαφορετικές διοικητικές αποφάσεις.

Ως εκ τούτου, η διάρκεια κάθε μιας από τις διαδικασίες αυτές, πρέπει να εξετασθεί αυτοτελώς. Για τον λόγο αυτό, συμπεραίνω ότι η περί της διάρκειας της διαδικασίας αιτίαση είναι εκπρόθεσμη όσον αφορά κάθε μια από τις διαδικασίες αυτές.

ΓΝΩΜΗ ΜΕΡΙΚΩΣ ΔΙΑΦΟΡΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΟΥ ΚΟVLER

Αν και συνυπογράφω τη γνώμη της πλειοψηφίας όσον αφορά την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως, επιθυμώ να εκθέσω τις απόψεις μου όσον αφορά την αιτίαση βάσει του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1 της Συμβάσεως, τη μη απόδοση δηλαδή των αποδοχών τις οποίες ο προσφεύγων έπρεπε να πληρωθεί από 1^{ης} Ιανουαρίου 1995.

Κατά τη γνώμη μου, αφού το δικαστήριο εν μέρει δικάωσε, στις 31 Ιουλίου 1997, τον προσφεύγοντα και του επιδίκασε συγκεκριμένο ποσό ως αποζημίωση, και το Διοικητικό Εφετείο Θεσσαλονίκης επικύρωσε την εν λόγω απόφαση, αυτό αρκεί από μόνο του για να δημιουργήσει «απαίτηση» επαρκώς θεμελιωμένη για να είναι απαιτητή κατά την έννοια του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1.

Ωστόσο, βάσει του γεγονότος ότι η αναιρετική διαδικασία η οποία ηγέρθη το 2001 «εκκρεμεί, όπως φαίνεται, ακόμα σήμερα» (παράγραφος 19 της αποφάσεως), το Δικαστήριο έκρινε ότι ο προσφεύγων «δεν ήταν ακόμα κάτοχος οριστικού δικαιώματος απαιτήσεως σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου» (παράγραφος 43).

Ως προς τούτο, λυπούμαι ότι το Δικαστήριο δεν επιχείρησε να πληροφορηθεί την έκβαση της διαδικασίας και περιορίσθηκε να διαπιστώσει ότι οι διάδικοι δεν είχαν ενημερώσει σχετικά το Δικαστήριο. Χωρίς καμία αμφιβολία, το βάρος της αποδείξεως ανήκει πρωτίστως στους ενδιαφερόμενους διαδίκους αλλά το Δικαστήριο θα είχε μπορέσει, πριν εκδώσει την απόφασή του, να βεβαιωθεί από τους διαδίκους περί του τι

συνέβη μετά την 20ή Οκτωβρίου 2003, ημερομηνία κατά την οποία η υπόθεση συζητήθηκε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Διαπιστώνοντας ότι αυτό το σημαντικό πληροφοριακό στοιχείο μου έλειπε για να συμπεράνω μετά βεβαιότητας τη μη παραβίαση του άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου υπ' αριθ. 1 και ότι ο προσφεύγων έχει ήδη αναγνωρισθεί ως θύμα παραβιάσεως του άρθρου 6 § 1 της Συμβάσεως, κατέληξα στη διαπίστωση ότι ο προσφεύγων ευρέθη επί σειρά ετών σε νομική αβεβαιότητα εξαιτίας της μη εύλογης διάρκειας των διαδικασιών, γεγονός το οποίο του αποστέρησε, αντικειμενικώς, το δικαίωμα στον σεβασμό της περιουσίας του.

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ